

שיחות קודש, וסיפורי חסידות שנשמעו מפ"ק
מרן רביה"ק הברך משה זי"ע

ביקור כ"ק אדמו"ר מנאדבורנא חדרה זצ"ל אצל כ"ק מרן רבינו הגה"ק זצ"ל יום א' ויגש תשמ"ו לפ"ק

תוכן השיחה: זכרונות הוד בצל הרה"ק רבי ישעי' מטשעחוב זצ"ל הי"ד בקראקא ובסאטמאר,
ובצל הרה"ק בעל קדושת ציון מבאבוב זצ"ל הי"ד בטשעבין

טווערסקי^א, איר ווייסט ווער דאס איז?
רבינו: רבי ישעי', ער הייסט נאך דעם פעטער רבי
ישעי'לען.^א

האדמו"ר מנאדבורנא-חדרה: דאס איז רבי
זושא'לע'ס זוהן.^ז

רבינו: ער זעהט אז ער איז געגאנגען אויפ'ן
ריכטיגן וועג ביז יעצט, אז ער האט אנגעטראפן
אנכי בדרך.^א

האדמו"ר מנאדבורנא-חדרה: מיר האבן א שידוך
געטוהן. דאס איז דער חתן. מיט רבי ישעי'

מטשערנאביל ב"ב, נולד בשנת תרע"ז לאביו כ"ק אדמו"ר
רבי חיים יצחק טווערסקי זצ"ל מלויטעו-טשערנאביל, חדב"ן
הגה"ק רבי ישעי' מטשעחוב זי"ע. הסתופף הרבה בצל זקינו
הק' מטשעחוב זצ"ל, עד שנת תרצ"ט כאשר עלה לארה"ק.
שם זכה להשיא בשנת תש"א ולהעמיד דור ישרים יבורך
מנהיגי עדות הק', עד עת פטירתו ביום י"ז חשון תשמ"ח
לפ"ק.

א. אולי כוונתו להכתוב (בראשית כ"ד, כ"ז): "אנכי בדרך
נחני ה"
ב. ה"ה כ"ק אדמו"ר מטשערנאביל ב"פ שליט"א.
ג. הרה"ק רבי ישעי'לע מטשעחוב זצ"ל, בן מרן הגה"ק
מצאנז זי"ע.
ד. כ"ק אדמו"ר רבי משולם זושא טווערסקי זצ"ל

רבינו: ער הייסט טאקע נאך רבי ישע'לען, איך בין געווען אין קראקא ביי רבי ישע'לען. מען האט געזאגט אז ער האט שטארק געענדעלט אינעם פאטער. ער איז געווען אזא נידריגער^ה.

האדמו"ר מנאדבורנא-חדרה: איך האב אויך געהערט אז ער האט זייער שטארק געענדלט.

רבינו: רבי ישע'לע איז אמאל אנגעקומען קיין סאקמיר, ווינטער, און עס איז געווען א גרויסע קעלט, און ער איז דארט איינגעשטאנען דוכט זיך מיר ביי ר' יושע פריינד, - ס'איז אן אמת'דיגע מעשה, - און ווען ער איז אנגעקומען איז געווען זייער שפעט ווינטער, וואס עס איז אים געווען זייער קאלט און ער האט נישט געקענט אריינקומען, און ער האט געקלאפט. און אים (להבעל אכסניא) האט זיך גע'חלומ'ט, אז דער דברי חיים האט אים געזאגט אז רבי ישע' שטייט ביי דער טיר, און ער זאל אראפגיין, האט ער זיך אויפגעוועקט און איז ארויסגעגאנגען האט

ער טאקע געטראפן דארט רבי ישע'לען, ער איז געשטאנען דארט ביינאכט, וואו זאל ער גיין אינמיטן דער נאכט און אנקומען, האט רבי ישע'לע געזאגט, אז דעמאלטס איז דער פאטער געקומען ווייל ווען ער איז אנגעקומען איז ער פארפרוירן געווארן^ה.

רבינו האדמו"ר מנאדבורנא-חדרה: איך געדענק רבי ישע'לע אין שערן ספרינגס.

ה"ר יונה האלפערט משב"ק: רבי ישע'לע איז קיינמאל נישט געווען אין אמעריקע, איר מיינט אן אנדערן רבי ישע'לע.

רבינו: איר מיינט אפשר רבי ישע'לע טשעחובער'ס זוהן רבי חיים^ה. יא רבי חיימ'ל טשעחובער, ער איז געווען זיין זוהן. איך האב אים נאך געדענקט. רבי ישע'לע איז דאך געווען דעם צאנזער זיידנ'ס זוהן.

האדמו"ר מנאדבורנא-חדרה: דער רב האט אים נאך געקענט?

ה. וכן סיפר מרן זצ"ל בשיח"ק ביום ג' לך תש"נ במויאמי: "מען האט געזאגט, אז רבי ישע'לע האט שטארק געענדעלט אין דברי חיים, דער דברי חיים איז דאך אויך געווען א נידריגער".

וע"ע בספר מושיען של ישראל (ח"ב פרק כ', במהדו"ח עמ' של"ח) מסופר בשם הגה"צ מופאיע זצ"ל: "פעם הביא חסיד נאמן לרבינו ז"ל גלימא (בעקטישע) שמקובל בידו שהוא של מרן הדברי חיים ז"ל, וכאשר לבשה רבינו ראו שהבעקטישע היתה ארוכה מדי למדתו של רבינו ז"ל. ואמר רבינו ז"ל הלא מפי אבא מארי ז"ל שמעתי שהה"ק הר' ישעי' מטשחויב זצ"ל היה דומה ממש לאביו מרן הדברי חיים זצ"ל בצורתו ובתוארו וקומתו, והוא היה קצר הקומה, ומסתמא אין זה הבעקטישע של הדברי חיים ז"ל, ובודאי היא של בנו האב"ד קרייז צאנז (הה"ק ר' אהרן זצ"ל), שהוא היה ארוך בדורו, וסיים רבינו ז"ל: "דאס איז אויך א חשיבות". (וכ"ה שם בח"ה עמ' ש"ט).

ובספר מורא דעובדא (ח"ב עמ' קצ"ג) מסיפורי הגה"צ ר' משה ארי' פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים: "בילדותי היה אבא מארי זללה"ה מזרזני להביט בתואר פני הרה"ק מטשחויב, באמרו כי דמות דיוקנו דומה לגמרי לדמות דיוקן אביו הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זללה"ה. ועיין עוד שם (ח"ב עמ' קכ"א וח"ג עמ' קפ"ט): "העולם אמרו על הרה"ק רבי יצחק ישעיה הלברשטאם זללה"ה מטשחויב שצורתו דומה לגמרי לצורת אביו הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זללה"ה, ולכן בצעירותי לא הפסקתי מלהביט עליו, אך וקני' הק' מנאסויד היה אומר

שבכל זאת העיניים של הרה"ק מצאנז לא היו אלא להרה"ק משינאווא". וראה עוד בספר רבינו הקדוש מטשחויב (פרק ה').

ו. כן מסופר בספר רבינו הקדוש מטשעחוב (פ"ה, עמ' פ"ג) בשם הרה"ח ר' וואלף פריינד ע"ה: "בימי מלחמת העולם הראשונה, כאשר נדד רבינו ממדינתו ודר בעיר סאטמאר, התאכסן אצל הרה"ח ר' זושא גרינפעלד ע"ה משך תקופה ארוכה. והיה באחד הימים אמר רבינו למארחו כי ברצונו להשכים קום ביום מחה, בשעה ארבע לפנות בוקר, למען יוכל להספיק להגיע בעגלה אל תחנת מסילת הברזל, ברכבת לעיר דענעש, אל משכן קדשו של הגה"צ ר' מענדעלי דעעשער זצ"ל. בעה"ב מילא רצונו והזמין עגלה, ולמחרת מין בבוקר ליווה את רבינו עד למקום המיועד. בחזרתו שהיתה בשעה מוקדמת מאוד, והיה אך נרדם וישן ראה בחלומו את מרן הדברי חיים זצוק"ל עומד עליו ואומר: לבני ישע'לע קר בחוץ לך ופתח לו את הדלת. ר' זושא שזכר שאך זה עתה ליווה את רבינו אל תחנת מסילת הברזל, אמר בלבו שודאי אין זה אלא מן אותן החלומות אשר שוא ידברו, ואין בו ממש. לאחר שישן ויחלום שנית כנ"ל, והפעם אף התרעם עליו הצדיק, ואמר: הלא אמרת לך כי קר לו לישע'לי שלי. ירד מהמטה, וניגש אל הדלת לפתחו, והנה למרבה התמיהה אכן ראה את רבינו עומד שם בפתח, כשהקור והצינה חודרים לתוך גופו הטהור. פתח בבהלה את הדלת וכאשר נכנס רבינו שאלו הלא לא מכבר לויתי את רבינו אל הרכבת, ומה אירע לכבודו שחזר הביתה, ענה רבינו שפשוט איחר את המועד והוכרח לשוב על

געהאלטן אינמיטן טיש, איילעדיגערהייט^ט. האט ער געזאגט, עס שטייט (שמות י"ח, י"ב) ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלקים, זאגט רש"י וכי לפני האלקים אכלו, אלא שהנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה כאילו נהנה מזיו השכינה, [אזוי ווי ער האט געדארפט זאגן א קורצע תורה האט ער געזאגט אזא הלצה'דיגע תורה, האט ער געזאגט, כאילו נהנה מזיו השכינה, וואס הייסט נהנה מזיו השכינה, ווייל בינו לבינו האט דאך אים גענומען ביז ער האט זיך צוגעזעצט צו דער סעודה, האט ער געהייסן אז מען זאל ארויסגעבן שנעל די פיש און די זוף און די פלייש כדי מען זאל קענען גיין, וואס עסט מען שוין? דאס איז דער פשט, כל הנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה כאילו נהנה מזיו השכינה, ווייל מען עסט נישט^ט].

*

רבינו: דער באבוב'ער רב^א איז דאך מיר א פעטער געוועזן^ב, ער האט דעמאלטס געוואוינט אין טשעבין, פאר א צייט איז ער אוועקגעגאנגען פון

רבינו: איך בין געווען ביי אים אין קראקא. איך בין אויך געווען אמאל ביי אים אויף שבת, ער איז אמאל געווען אויף שבת אין סאקמיר פרשת יתרו^ה, דער רבי איז שוין דאן געווען רב אין סאקמיר, דאן בין איך אויך געפארן אויף שבת, דער פעטער איז געגאנגען פרייטאג צו נאכטס צום טיש און איך בין מיטגעגאנגען, ער האט זיך געאיילט, ער האט דאך געמאכט גיך ער האט נישט געמאכט קיין לאנגע מעשיות, און דער רבי [פלעגט געווענליך געדויערן לאנג] איז ער זאפארט געגאנגען קידוש מאכן, כדי ער זאל קענען גיין. און איך בין אויך דאן מיטגעגאנגען, וואס עס איז געווען א היבשער וועג ביז אהין. און דער פעטער האט געמאכט קידוש אין בית המדרש וואו ער פלעגט פירן טיש.

דער פעטער האט דעמאלס געזאגט פרשת יתרו תורה, ער האט זיך געאיילט האט ער געזאגט גיך תורה, ווייל ער האט געמוזט גיין, ווען ער איז אנגעקומען האט מען שוין טאקע

עקביו". וע"ע כל הכתוב לחיים (חלק דרכי חיים, עמ' קנ"ד).

ז. הרה"צ ר' חיים מטשעחובי זצ"ל, בנו הגדול של הרה"ק ר' ישע"לע מטשעחובי ז"ע, וחתן הרה"ק ר' מנשה מראפשיץ זצ"ל. עוד לפני המלחמה נסע לארה"ב והתיישב בשכונת איסט סייד וייסד שם את בית מדרשו, רבים מאנ"ש התפללו בבית מדרשו וכשהגיע רביה"ק ז"ע לארה"ב בא כמ"פ לבקר אצל רבינו שכיבדו והעריצו מאוד בהיותו ידיד בית אביו הרה"ק ר' ישעי' זצ"ל. גם שהו ביחד בחדשי הקיץ בקרית חוצות בשערן ספרינגס. נלב"ע ביום א' דחומ"פ שנת תשט"ז לפ"ק.

ח. בשנת תרצ"ז לפ"ק, כמה חדשים אחר הנישואין של מרן זצ"ל.

ט. ביה"ק ז"ע הגיע לשולחנו ברגע שסיים לקדש על היין בתיבות "מקדש השבת", וכשהתיישב רבינו ז"ל אצל השלחן לקח לו בידו כף (לעפל) בכדי שיוכל ליקח בזה שיריים. הה"ק הפציר ברבינו שיאמר ד"ת, ונענה לו רבינו ואמר כמה דברים בקצרה לכבודו של הה"ק מטשעחובי זצ"ל. (מושיען של ישראל ח"ה עמ' שכ"א מפי עדי ראי' הרה"ק ר' אלי' דוד טירנויער ע"ה והרה"ק ר' זאב פריינד ע"ה).

י. כן סיפר מרן זצ"ל באותה שיח"ק ביום ג' לך תש"נ במיאמי.

ועיין עוד בברך משה (פ' יתרו עמ' קל"ג): "ושמעתני בזה ממרן דודי זללה", בעת אשר שם לדרך פעמיו אל שולחנו הטהור של דודי הרה"ק רבי ישעיה מטשעחובי ז"ע ה"ה, לפרש דברי

רש"י^ל בפרשתן כל הנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה כאילו נהנה מזיו השכינה, וצ"ב הלשון כל הנהנה דלכאורה הול"ל כל האוכל, וביאר דהא דאמרין שלאחר האכילה שוב אין האדם תאב לה ונאסר בעינו היינו דווקא בסעודה שאינה של מצוה, אבל בסעודה שתלמידי חכמים מסובים בה הרי תכלית המכוון בסעודה זו אינה אכילה הגשמית אלא לשמוע דבר ה' ולהנות מעבודתם הרוחנית של התלמידי חכמים, ולכן מעלתה שוה ללימוד התורה, ואז לאחר הסעודה עדיין יערב לנפשו ותאב לה, וזה שדקדקו חז"ל בלשונם כל הנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה, היינו שנהנה הנאה רוחנית מסעודה זו, כאילו נהנה מזיו השכינה, פ' שמעלתה שוה כהנהנה מדברי תורה אשר גם לאחריה עדיין יערב לנפשו, עכ"ד.

יא. הרה"ק רבי בן ציון האלבערשטאם זצ"ל הי"ד בעל קדושת ציון מבאבוב. נולד בביקאווסק בשנת תרל"ד לאביו הרה"ק רבי שלמה הראשון מבאבוב ז"ע, ועוד זכה בילדותו להתגדל על ברכי זקינו מרן הגה"ק מצאנז ז"ע. וכשהגיע לפרקו ביום כ"א סיון תרנ"ט נשא את בת דודו הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט ז"ע. אחרי חצי שנה חזר לבאבוב, וביום ב' דר"ח תמוז תרס"ה בהסתלקות אביו נתמנה למלאות מקומו. תחת דגלו והדרכתו נתרצבו גבולי הקדושה, וזכה להרביץ תורה וחסידות לעדתו ותלמידיו הרבים. אחרי שהוגלה גולה אחר גולה במשך ימי מלחמת עולם השני נהרג עקדה"ש ביום ד' אב שנת תש"א ביער סמוך ללעמבערג.

...עס איז געווען זייער ווייט, דא אין אמעריקע
הייסט עס נישט ווייט, אבער דארט אין פוילן
האט עס געהייסן זייער ווייט.

האדמו"ר מנאדבורנא-חדרה: רגלו הי דבר איניש^(ז).

[illegible]

ועיין בדרשת מרן זצ"ל בסעודת הודאה כ"א כסלו תשמ"ט ('אך טוב' עמ' רמ"ד): "ובעצמי

יז. בגמ' (סוכה נ"ג ע"א): "רלגלוי
דבר איניש אינון ערבין ביה,
לאתר דמתבעי תמן מובילין
יתיה". וברש"י: "לאתר דמתבעי
- למקום שנגזר עליו למוות בו,
משם הוא מתבקש ליטול נשמתו.
תמן מובילין יתיה - לשם רגליו
מוליכות אותו".